

конкретних народів.

Особливо значущу роль у розвитку соціальної компетентності майбутніх юристів, на наш погляд, має навчальна дисципліна «Соціальна психологія», яка досліджує особливості взаємозв'язків людини з різноманітними суб'єктами соціального середовища, допомагає юристу глибше пізнати своє соціальне оточення, ефективно взаємодіяти з ним. Розуміння особливостей взаємозв'язку особистості і суспільства, соціально-психологічних проблем соціалізації особистості, спілкування як феномену соціальної психології дозволяє ефективно здійснювати юридичну діяльність.

Отже, система психологічних наук, які вивчають студенти Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, має великий потенціал щодо формування соціально-правової компетентності майбутніх юристів. Завдяки дисциплінам психологічного циклу здійснюється адекватне змістовне та організаційне наповнення системи формування компетентностей юристів.

1. Маркіна Л.Л. Компетентнісний підхід як основа інноваційних процесів у професійній освіті юристів / Л.Л. Маркіна // Інноваційні процеси у сучасному юридичному просторі: реалії, тенденції, перспективи: матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 28 квіт. 2017 р.) ; за заг. ред. д. філос. н. Марченко О. В. – Дніпро: ДДУВС, 2017. – С. 44-47.

Сей Іван Ігорович,
студент юридичного факультету
Науковий керівник – доцент кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін
кандидат філософських наук, доцент
Стояцька Ганна Михайлівна
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ПІДХІД ЯК ОСНОВА ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У ВИЩІЙ ОСВІТІ

Базуючись на ідеї впровадження стандартів «нового життя» в українському соціумі, під впливом євроінтеграції трансформується ледь не кожна галузь нашого життя та повсякдення, починаючи від будильнику та його мелодії, закінчуючи зміною психологічного стану та типу мислення людини. Даний процес є багатофакторним, довготривалим та безболісним, але має принести плоди щастя для кожного. І найперше, на що розрахована дана трансформація суспільства, його «апгрейд» – освіта. Молодь – це майбутнє і не можна навчити новому життю, здійснюючи процес навчання застарілими методами.

«Нові соціально-економічні відносини в Україні, модифікація структури виробництва і його вихід на світовий економічний ринок, сприяють підвищенню вимог до конкурентоздатності вітчизняних фахівців та якості їх підготовки. Як відповідь на нові виклики розвитку сучасного трансформаційного суспільства зароджується нова парадигма освіти, що базується на концепції результатів навчання у вигляді компетенцій» [1, с.5]

Діюча до 70-х років XX століття технократична парадигма освіти спиралась на ідеї біхевіоризму та базувалась на раціоналістичній моделі процесу навчання. У рамках цієї концепції якість професійної діяльності фахівця отожднювалось з поняттям «кваліфікація». «Ідеї гуманізації освіти вплинули на перехід до більш широкого терміну «компетентність», який містить крім суто професійних знань і умінь, що характеризують кваліфікацію, такі якості особистості як ініціатива, співробітництво, здатність працювати в команді, комунікативні здібності, уміння навчатись, оцінювати, логічно мислити, відбирати та використовувати інформацію тощо» [2]. Не дивно, що концепції засвоєння «Знання – Уміння – Навички» відходять та їх замінюють розвиток компетенцій.

Компетентнісний підхід як поняття і як системна концепція, що описує освіченість людини, почав інтенсивно використовуватись на пострадянському просторі в кінці 90-х років XX ст. – на початку XXI ст. під впливом моделей освіти Західної Європи і США, а також Болонського процесу. Не випадково однією з цілей Проекту TUNING (Налаштування освітніх структур), який реалізувався учасниками Болонського процесу, стало створення «мови компетенцій» як найбільш зрозумілої і прийнятної для діалогу між «академічними колами» у вищій школі, роботодавцями і випускниками стосовно якості результатів навчання, експлікації академічних і професійних профілів, а саме проблеми «занурення» вищої школи в ринок, забезпечення «прозорості» в системі стосунків «ринок освіти – ринок праці», забезпечення їх сумісності й інтернаціоналізації» [3, с.13-21].

Україна прагне євроінтеграції, але для цього потрібно виконати низку вимог Євросоюзу. Через це зараз наша країна знаходиться в багатьох євроінтеграційних процесах, а саме догвотривалих процесах змін багатьох застарілих, «совєцьких» підходів у системах освіти і виховання нового покоління.

У цих умовах розвитку виникає необхідність розробки, впровадження нового підходу для навчання, найефективнішим з яких є саме компетентнісний підхід. Наша освіта не є остононь інтеграцій, а ЄПВО (Європейського простору вищої освіти) вимагає удосконалення системи освіти та підходів у цьому напрямі, відповідності світовим тенденціям, створення конкурентоспроможних фахівців для світового ринку праці. Саме тому в Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки одним із основних напрямів зазначається модернізація структури, змісту і організації освіти на засадах компетентнісного підходу.

Загалом, визначення компетентності розглядається у трьох видах: психологічна характеристика – готовність (здатність) суб'єкта; праксиологічна (даяльнісна) складова – реалізувати свої знання, уміння, досвід, особисті якості для успішної діяльності; культурологічна складова – усвідомлення соціальної значимості і особистої відповідальності за її результати.

«В Україні про компетентісний підхід освітяни активно заговорили у зв'язку з розробкою нового покоління державних стандартів вищої освіти (ДСВО) у 2008 році» [4]. Крім того, такі стандарти мають активно запроваджуватись згідно з положеннями нового Закону України «Про вищу освіту» [7]. Але, на жаль, переходу на новий зміст освіти наразі не відбувається в повному обсязі, хоча такі терміни як «компетенція» та «компетентність» є для сучасної освіти основоположними. «Лише у 2011 році з прийняттям Кабінетом Міністрів України НРК як базового кваліфікаційного стандарту відкрилась реальна можливість переорієнтувати освітній процес вітчизняної вищої школи на результати навчання» [5].

«Компетентісний підхід акцентує увагу на результатах освіти, причому як результат освіти розглядається не сума засвоєної інформації, а здатність людини діяти у різних проблемних ситуаціях» [6].

Саме це є основним фактором вибору даного підходу до навчання молодого покоління. Адже за статистикою, студенти, що навчались на пострадянському просторі, виявляли високі результати в «знанні» та «розумінні», але не могли застосовувати знання на практиці. Чи не є це найбільшою проблемою наших спеціалістів на світовому ринку праці?

На нашу думку, найбільш інноваційним у втіленні компетентісного підходу в освіті є те, що результативно-цільова спрямованість є найкращою, на даному етапі розвитку, перед традиційними та іноваційними піходами. Можливість вивести наших фахівців на світову арену – безперечно завдання кожного ЗВО, викладача та студента. Те, що ще донедавна було лише формальністю, зараз стає дійсним. Праця на кінцевий результат, на результат уміння використання інформації та знань для вирішення проблем на практиці, а не лише «на аркушах» – це основа компетентісного підходу. Структурна перебудова освітньої галузі є невід'ємним процесом нашої освіти в кращу сторону і нарешті ми цим оперуємо, коли в нас відкрилася реальна можливість для цього, але це є дуже довгий та складний процес, що вимагає від нас повної віддачі та розуміння, вимагає ресурсів як людських, так і матеріальних. Проте вже зараз освітяни повинні усвідомлювати зміни, що починаються і повинні тривати в освіті, навчанні та вихованні, аби компетентісний підхід знову не став чистою формальністю, а почав працювати реально, повноцінно та став тою рушійною силою, котра подарує краще для нас та для майбутнього нашої країни.

1. Компетентісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: бібліотека з освітньої політики/ Під заг. ред. О.В.Овчарук. – К.:

“К.І.С.”, 2004. – 112 с.

2. Болонский процесс: поиск общности европейских систем высшего образования (проект TUNING) / Под науч. ред. В. И. Байденко. – М.: Исследоват. центр проблем кач-ва под-ки спец-ов, 2006. – 211с.

3. Лист Міністерства освіти і науки України від 31.07.2008 р. № 1/9-484 Щодо нормативно-методичного забезпечення розроблення галузевих стандартів вищої освіти. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua> / (дата звернення 5.10.2012 р.)

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 року №1341 “Про затвердження Національної рамки кваліфікацій” (НРК). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua> / (дата звернення 5.10.2012 р.)

5. Хуторской А. В. Ключевые компетенции : технология конструирования / А. В. Хуторской // Народное образование. – 2003. – № 5. – С. 55–61.

6. Закон України «Про вищу освіту» : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [<http://osvita.ua/legislation/law/2235/>]

Сідун Юлія Олександрівна,

студентка юридичного факультету

Науковий керівник – доцент кафедри

соціально-гуманітарних дисциплін

кандидат філологічних наук

Царьова Ірина Валеріївна

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

СУЧАСНА ЮРИДИЧНА РИТОРИКА: ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Розбудова нового інформаційного суспільства, реалізація компетентнісної парадигми як стратегії підвищення якості національної освіти актуалізують зміни в цілях, напрямках, змісті підготовки майбутніх висококваліфікованих, мобільних, конкурентоспроможних фахівців. Фахова мова юриспруденції як одна із важливих мов має характерні ознаки, які полягають у виборі відповідної термінології, граматичних структур та синтаксичних моделей.

Оскільки юридична комунікація є передусім проявом правової фахової діяльності, то тут мова юриспруденції розглядається як фахова мова особливого функціонального типу, яка слугує насамперед оформленню суспільних відносин у вигляді прав та обов’язків, а також вчиненню правосуддя та розвитку права. Фахова мова репрезентує ієрархічну та динамічну систему, що складається з двох найважливіших мовних проявів права – юридичний словниковий склад (інструментальний) та юридичні тексти (інструментально-дискурсивний прояв) [3, с. 72]. Феномен мови права є об’єктом вивчення ни-